

Sanatçının Statüsüne İlişkin Tavsiye Kararı¹

27 Ekim 1980

İzleme

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu Genel Konferansı, 23 Eylül-28 Ekim 1980 tarihli Belgrad toplantısının 21. oturumu,

Kurumun amacının, kendi anayasasının 1. Maddesi şartlarına uygun olarak, Birleşmiş Milletler Bildirgesi tarafından ırk, cinsiyet, dil ya da ilişki (bağlantı/ilinti) ayrımı gözetilmeksizin tüm dünya insanları için teyit edilen adalet, hukuk egemenliği, insan hakları ve temel özgürlüklere olan evrensel saygının daha ileri düzeye taşınabilmesi için milletler arası işbirliğini sağlayarak eğitim, bilim ve kültür aracılığıyla barış ve güvenliğe katkı sağlamak olduğunu **hatırlatarak**,

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi şartlarını ve özellikle söz konusu Tavsiye Kararının ekinde alıntı yapılmış olan 22, 23, 24, 25, 27 ve 28. Maddeleri **hatırlatarak**,

Bu hakların tam anlamıyla garanti altına alınmasını sağlamak amacıyla, Birleşmiş Milletler Eğitim, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi şartlarını, özellikle söz konusu Tavsiye Kararının ekinde alıntı yapılmış olan 6. ve 15. Maddeleri ve kültürün korunması, geliştirilmesi ve yayılması için gerekli önlemlerin alınması gereksinimini **hatırlatarak**,

UNESCO Genel Konferansının 14. Oturumunda kabul edilen Uluslararası Kültürel İşbirliği İlkeleri Bildirgesi ve özellikle söz konusu Tavsiye Kararının ekinde alıntı yapılmış olan 3. ve 4. Maddeler ile UNESCO Genel Konferansı'nın 19. Oturumunda kabul edilen Halkların En Geniş Ölçekte Kültürel Yaşama Katılımı ve Katkılarına İlişkin Tavsiye Kararını **hatırlatarak**,

Tam ve en geniş tanımlarıyla güzel sanatların hayatın vazgeçilmez bir parçası olması gerekliliğini ve hükümetlerin, sadece sanatsal ifade özgürlüğünü teşvik eden çevrenin yaratılıp sürdürülmesine değil, yaratıcı zekânın ortaya çıkışını kolaylaştıracak maddi koşulları da yaratmaya ve sürdürmeye yardımcı olması gerektiğini **kabul ederek**,

Her sanatçının, yukarıda belirtilen temel metinler, Bildirgeler, Sözleşme ve Tavsiye Kararlarında yer alan sosyal güvenlik ve sigorta hükümlerinden etkili bir şekilde faydalanma haklarını **kabul ederek**,

Sanatçının toplumun yaşamı ve gelişiminde önemli bir role sahip olduğunu ve bu yüzden yaratıcı fikirlerini ve ifade özgürlüğünü muhafaza ederken, herhangi başka bir vatandaşa olduğu gibi, sanatçıya da toplumun gelişimine katkı sağlaması için, sorumluluklarını deneyimleyebileceği fırsatın verilmesi gerektiğini **göz önünde bulundurarak**,

¹ Sanatçının Statüsüne İlişkin Tavsiye Kararı http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13138&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html adresinde yer alan İngilizce aslından yararlanılarak Türkçeleştirilmiştir.

Toplumun kültürel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve politik gelişiminin sanatçının statüsünü etkilediğini ve dünyadaki sosyal gelişim de dikkate alındığında sanatçının statüsünün gözden geçirilmesi gerektiğini de **kabul ederek**,

Kültürel aktivitelerle doğrudan ilgilenen ve bu sayede çalışanlara ait tüm yasal, sosyal ve ekonomik avantajlardan faydalanan bir insan olarak sanatçının mesleki koşulları dikkate alınacak şekilde sanatçının haklarını **teyit ederek**,

İster çalışan ister kendi işini yapan olsun sanatçının, kültürel gelişime yaptığı katkılar dikkate alınarak sosyal güvenliği, işgücü ve vergi şartlarının iyileştirilmesi ihtiyacını da **teyit ederek**,

Geleneksel sanatların uygulamasının devamını sağlayan ve bir ulusun folklorunu icra eden sanatçıların kültürel kimliğin korunması ve geliştirilmesindeki rolünün evrensel kabul şartlarında hem ulusal hem de uluslararası önemini **hatırlatarak**,

Ayrıca sanatın canlılığının ve sürdürülebilirliğinin, sanatçının hem bireysel hem de toplum yaşamındaki refahına bağlı olduğunu **kabul ederek**,

Genel itibarıyla çalışanın hakları ve dolayısıyla sanatçının haklarını tanımlayan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün sözleşme ve tavsiye kararlarını, özellikle söz konusu Tavsiye Kararının ekinde yer alan sözleşme ve tavsiye kararlarını **hatırlatarak**,

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün bazı standartlarının istisnalara izin veren, sanatçıları veya belirli kesimleri hariç tutan yapısına rağmen sanatsal aktivitenin yer aldığı özel koşullara bağlı olarak, gerekli olan standardın uygulama alanını genişletme ve standardı diğer standartlarla destekleme ihtiyacını **not alarak**,

Kültürel çalışmalarla etkin bir şekilde uğraşan kişiler olarak sanatçıların statüsünün tanınmasının, hiçbir şekilde yaratıcılık, ifade ve iletişim özgürlüklerini tehlikeye atmayıp aksine saygınlık ve güvenilirliklerini onaylaması gerektiğini **dikkate alarak**,

Sanatçıların sıkıntılarının giderilmesi için Taraf Devletlerin büyük bir kısmında gerçekleştirilen toplum otoriteleri aktivitelerinin, sanatçının yeteneklerinin gelişebilmesi ve hayat kalitesinin artırılmasında oynayabilecekleri role uygun olarak ülkelerin ve toplumların kültürel politika ve kültürel kalkınma aktivitelerinin uygulama ve planlanması için gerekli şartları sağlamak amacıyla özellikle insan hakları, ekonomi, sosyal durumlar ve sanatçıların istihdam şartları göz önünde bulundurularak, gerekli ve kaçınılmaz olduğuna **inanarak**,

Sanatın eğitimde önemli bir rol oynadığı ve sanatçının eserleri aracılığıyla, özellikle gençlerin ve bütün insanlığın dünya görüşünü etkileyebileceği gerçeğini **dikkate alarak**,

Sanatçıların ortak kaygılarını topluca/ortaklaşa değerlendirebilmesi ve gerekli durumlarda savunabilmesine olanak sağlayacak profesyonel (mesleki) bir zümre olarak tanınma ve sendika veya profesyonel organizasyonlar kurma hakkının olduğunu **dikkate alarak**,

İtibarı yüksek olan güzel sanatların gelişiminin ve güzel sanatlar eğitiminin ilerlemesinin, büyük oranda sanatçıların yaratıcılığına bağlı olduğunu **dikkate alarak**,

Sanatsal etkinliklerin kompleks doğasının ve bu sayede ortaya çıkan farklı türlerinin ve sanatçının maddi ve manevi haklarının işlerinde, eserlerinde veya onların kullanılması sırasında korunmasının ve söz konusu korumanın genişletilme ve güçlendirilme ihtiyacının hayat şartları ve sanatçının yeteneğinin gelişimindeki öneminin **bilincinde olarak**,

Kültürel politikanın ifadesi ve uygulamasında etkili eylem sağlamaları amacıyla hem sanatçıların hem de insanlığın görüşlerinin mümkün olduğu kadar göz önünde bulundurulma çabasının ihtiyacını **dikkate alarak**,

Çağdaş sanat eserlerinin halka açık yerlerde gösterimi ve bu sebeple iletişimin ihtiyaçlarına cevap verebilecek, toplum ve çevresi arasında yeni ve anlamlı bir ilişki kurulmasına etkili bir katkı sağlayabilecek halka açık yerler için estetik değerlerin oluşturulması amacıyla mimarların, yüklenicilerin ve sanatçıların yakın iş birliğiyle bu gösterimin sanatçının önemsendiği görüşlerin göz önünde bulundurulması gerektiğini **dikkate alarak**,

Sanatçıların, yeteneklerini geliştirmesinin beklendiği toplumlar içerisindeki ve farklı ülkelerdeki koşullarının çeşitliliği ve eserlerini ürettikleri toplumların söz konusu eserlere verdiği önemin değişkenliğini **göz önünde bulundurarak**,

Sanatçının statüsüne ilişkin sözü edilen farklılıklar ve benzer endişelerin bütün ülkelerde ortaya çıkmasına rağmen, söz konusu Tavsiye Kararının amaçladığı üzere çözüm bulunabilirse ve sanatçının statüsü geliştirilebilirse ortak irade ve esin kaynağına çağrıda bulunulacağına **inanarak**,

Söz konusu Tavsiye Kararının ekinde listelenen, yürürlükte olan özellikle edebi ve sanatsal mülkiyetle alakalı uluslararası sözleşmelerin hükümlerini, Evrensel Sözleşme ile Fikir ve Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına ilişkin Bern Sözleşmesi ve sanatçıların haklarının korunmasına ilişkin, Genel Konferansın resmi kararlarını, UNESCO'nun hükümetler arası kültür politikaları konferanslarını ve Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından kabul edilen sözleşme ve tavsiye kararlarını **not alarak**,

Sanatçının Statüsüne ilişkin öneriler söz konusu oturumun 31. Maddesi kapsamında **yer alarak**,

20. oturumda bu sorunun Üye Devletler Tavsiye Kararı şeklini almasına **karar vererek**,

1980 yılı Ekim ayının yirmi yedinci gününde işbu Tavsiye Kararı'nı **kabul eder**.

Genel Konferans, Üye Devletlerin sıralanan hususları, gerekebilecek her türlü yasal veya diğer adımları atarak her bir devletin kendi anayasal uygulaması ve görüşülmekte olan sorunların doğası, prensip ve normlarına uygun olarak kendi sınırları içerisinde işbu tavsiyede belirtilen uygulamasını önerir.

Genel Konferans, federal olan veya üniter olmayan anayasal sisteme sahip Taraf Devletlere federasyonun anayasal sistemi tarafından yasal önlemler alma zorunluluğu olmayan bireysel kurucu Devletler, ülkeler, iller, kantonlar veya başka herhangi bir toprak ve siyasi alt bölümlerin yasal yetkisi altında söz konusu tavsiye kararının koşullarına göre uygulanması önerisinde bulunur. Federal hükümet sözü edilen koşulların tavsiye kararıyla kabul edilmesi için söz konusu

Devletlerin, ülkelerin, illerin veya kantonların yetkili makamlarını bilgilendirmesi için teşvik edilir.

Genel Konferans, Üye Devletlerin, söz konusu Tavsiye Kararını sanatçının statüsünün gelişimine katkıda bulunabilecek ve sanatçıların kültürel yaşama katılımını ve gelişimini teşvik edecek otoritelerin, kurum ve kuruluşların dikkatine sunmasını önerir.

Genel Konferans, Üye Devletlerin söz konusu Tavsiye Kararını etkilemek amacıyla alınmış kararlarını kendileri tarafından belirlenecek şekilde ve tarihinde raporlamalarını önerir.

I. Tanımlar

Mevcut Tavsiye Kararının amaçları için:

1. ‘Sanatçı’, yaratan veya yaratıcı ifadeyi sunan ya da sanat eserlerini yeniden yorumlayan, sanatsal yaratıcılığını hayatının gerekli bir parçası olarak gören ve bu şekilde sanat ve kültürün gelişimine katkı sağlayan, iş yeri veya derneğe herhangi bir ilişkiyle bağlı olsun veya olmasın sanatçı olarak tanımlanan veya tanımlanmayı isteyen herhangi bir kişi anlamına gelir.
2. ‘Statü’ kelimesi, bir yandan yukarıda belirtildiği gibi bir toplum içerisinde, sanatçıların rol oynamak için talep gördükleri kısma/yere atfedilen öneme dayanarak sanatçılara gösterilen saygıyı diğer taraftansa sanatçının faydalanabileceği, gelir ve sosyal güvenlik konularına özel referansla ahlaki, ekonomik ve sosyal haklar dâhil hak ve özgürlüklerin tanınmasını belirtir.

II. Uygulama Kapsamı

Söz konusu Tavsiye Kararı, paragraf 1.1’de belirtildiği gibi, icra edilen sanatın dalına veya türüne bakılmaksızın bütün sanatçılar için geçerlidir. Ayrıca İcracı Sanatçılar, Fonogram Yapımcıları ve Yayın Kuruluşlarının Korunmasına Dair Roma Sözleşmesi çerçevesinde icracılar ve çevirmenlerin yanı sıra Evrensel Telif Hakları Sözleşmesi ve Fikir Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına ilişkin Bern Sözleşmesi kapsamında bütün yaratıcı sanatçı ve yazarlar da bu karara dâhildir.

III. Yol Gösterici İlkeler

1. Üye Devletler sanatın çeşitli toplumların manevi mirası ve kültürel kimliğini yansıttığını, koruduğunu ve zenginleştirdiğini kabul ederek ifade ve iletişimin evrensel biçimini oluştururlar. Ayrıca Üye Devletler etnik bir ortak payda olarak kültürel veya dini farklılıkları ve bu amaçlarla insan toplumuna ait olma duygusunu herkese hissettirirken bir bütün olarak nüfusun sanata erişimini sağlamalıdır.
2. Üye Devletler, kültürel gelişim ve kültürel amaçlar için boş vaktin değerlendirilmesi amacıyla sanatçının icraatlarına vurgu yapmak üzere tasarlanmış, özellikle görsel medya ve eğitim sistemi tarafından düzenlenen etkinlikler dâhil bütün aktiviteleri desteklemelidirler.
3. Üye Devletler, sanatın hayat ve bireysel/toplumsal kalkınma için rolünün zorunlu olduğunu kabul ederek, sanatçıyı ve yaratma özgürlüklerini koruma, savunma ve yardım etme

Sorumluluđuna sahiptirler. Bu amaçla, Üye Devletler özellikle sanatçılar için daha fazla özgürlük sağlanmasına imkân tanıyan tedbirleri alarak sanatçının yaratıcılığını ve yeteneklerinin yeşermesini teşvik etmek ve eserlerinden faydalanma hakkını kabul ederek sanatçıların statülerini iyileştirmek için bütün gerekli adımları atmış olmalıdırlar. Üye Devletler, sanatçıların yaşam kalitesiyle ilgili konularda artan katılımlarını korumak için, tüm uygun araçlar aracılığıyla, çaba sarf etmelidirler. Üye Devletler, sanatsal faaliyetlerin, daha insani bir toplum yaratmak, barış ve manevi zenginlik içerisinde birlikte yaşamak amacıyla, ulusların küresel gelişim teşebbüslerinde rol oynadığını göstermeli ve onaylamalıdırlar.

4. Üye Devletler, gerektiğinde uygun yasal yollar aracılığıyla, sanatçıların kendi belirledikleri sendika ve meslek kuruluşları kurma ve söz konusu kuruluşların üyesi olma hak ve özgürlüğüne sahip olduklarını garanti etmelidirler. Ayrıca Üye Devletler, eğer isterlerse, sanatçıların kültürel politika ve sanatçıların mesleki eğitimleri de dâhil olmak üzere istihdam politikalarını oluşturan ve istihdam koşullarını belirleyen kurum ve kuruluşlara katılımlarını da mümkün kılmalıdırlar.

5. Üye Devletler, genel anlamda ulusal planlamanın, özel olaraksa kültür alanındaki planlamanın her seviyesinde, sanatçılara yardım ve maddi manevi destek sağlamak için ilkelerin belirlenmesi amacıyla, diğerlerinin yanı sıra kültür, eğitim ve istihdamla ilgili ilkelerle yakın işbirliği içerisinde, gereken ayarlamaları yapmalıdırlar. Aynı zamanda Üye Devletler kamuoyunu, söz konusu politikaya neden ihtiyaç duyulduğu ve gerekçesi hakkında bilgilendirileceğini garanti etmelidirler. Bu sebeple, eğitim vesanat eserlerinin toplum tarafından takdir edilmesini sağlamak amacıyla, toplumsal farkındalığın teşvikini vurgulamalıdırlar. Telif mevzuatı çerçevesinde, telifle alakalı olmadığı zamanlarda satış hakları (droit de suite) ve komşu hakları mevzuatı dâhil olmak üzere kendilerine tanınması gereken haklar saklı kalmak kaydıyla, sanatçılar eşit şartlardan faydalanmalı ve mesleklerinin gerçek önemi kamunun dikkatine sunulmalıdır. Sanatçının istihdam ve çalışma şartları, kendini tam anlamıyla sanatsal faaliyetlere adanmak isteyen sanatçılar için çeşitli fırsatlar sağlamalıdır.

6. İfade ve iletişim özgürlüğü bütün sanatsal faaliyetlerde zorunlu ön şart olduğu için, Üye Devletler, bu konudaki insan haklarına ilişkin uluslararası ve ulusal mevzuat tarafından sağlanan tartışmasız bir biçimde tanınan korumayı kabul etmelidirler.

7. Üye Devletler, milletlerin kültürel ve genel anlamdaki kalkınmalarında sanatsal faaliyet ve yaratıcılık göz önüne alındığında, sanatçının bireysel veya dernek, sendikalar aracılığıyla sanatlarını icra ettikleri toplumların yaşantısına bütünüyle katılmasına fırsat veren şartlar yaratmalıdırlar.

8. Üye Devletler, ırka, renge, cinsiyete, dile, dine, politik veya diğer görüşlere, milli veya sosyal kökene, ekonomik durum veya doğuma bakmaksızın bütün bireylerin, sanatsal yeteneklerini bütünüyle geliştirmek ve kullanmak amacıyla gerekli vasıfları elde etmek veya geliştirmek, iş sahibi olmak ve ayrımcılık olmadan mesleklerini deneyimlemek için aynı imkânlara sahip olmasını garanti altına almalıdırlar.

IV. Meslek ve Sanatçının Eğitimi

1. Üye Devletler, erken yaşlardan itibaren okulda sanatsal yaratıcılığa saygıyı ve sanatsal mesleklerin tanıtımı ve gelişimini güçlendirme eğilimindeki bütün adımları teşvik etmelidirler. Aynı zamanda üstün kalite eserlerin üretimi için sanatsal yaratıcılığın harekete geçmesinin gerekli mesleki yetenek eğitime ihtiyaç duyacağını göz önünde bulundurulmalıdır. Bu sebeple Taraf Devletler aşağıdakileri sağlamalıdır:

(a) sanatsal yetenek ve kabiliyetin harekete geçebilmesi amacıyla tasarlanan eğitim için gereken tedbirleri almalı;

(b) eğitimin, sanatsal duyarlılığın gelişmesi konusuna öncelik verdiğini ve bu sayede sanatın her türlü ifadesine açık toplum algısının oluşmasına katkı sağladığını garanti etmek amacıyla sanatçılarla ilişkili gerekli bütün tedbirleri almalı;

(c) belirli sanat dallarının öğretiminin başlatılması veya geliştirilmesi için her fırsatta gerekli bütün tedbirleri almalı;

(d) burs verilmesi veya ücretli eğitim izni gibi çeşitli teşvikler aracılığıyla sanatçıların kendi alanlarında veya ilgili uzmanlıklarda bilgi birikimlerini güncelleyebilme şansına sahip olduklarını garanti etmeli, teknik becerilerini artırmalı, yaratıcılığı harekete geçiren temaslar kurmalı, erişim sağlayabilmek amacıyla yeniden eğitim oluşturmalı ve sanatın diğer kollarında çalışma yollarını aramalı ve bu amaçlarla Üye Devletler, uygun altyapının sağlanması ve mevcut altyapının gerektiğinde artırılması ve geliştirilmesi konusuna dikkat etmeli;

(e) sanatçının istihdam şartlarını göz önüne alarak ve gerektiğinde diğer sektörlere geçiş yapmasına olanak sağlayarak, eş-güdümlü ve kapsamlı mesleki rehberlik, eğitim politikaları ve programları benimsemeli ve geliştirmeli;

(f) sanatçıların en geniş terim anlamıyla kültürel mirasın restorasyonu, korunması ve kullanımına katılımını teşvik etmeli ve sanatçıların sahip oldukları bilgi ve sanatsal becerilerini gelecek nesillere aktarımını sağlamalı;

(g) sanat ve zanaat eğitiminde geleneksel yollarla bilgi aktarımının ve özellikle çeşitli toplulukların kurulma girişimlerinin önemini kabul ederek, korumak ve desteklemek amacıyla gereken bütün tedbirleri almalı;

(h) sanat eğitiminin, sanatın icrasından ayrılmaması gerektiğini kabul ederek ve söz konusu eğitimin kültür merkezleri, tiyatrolar, sanat stüdyoları, radyo ve televizyon yayın kuruluşlarıyla yeniden yönlendirilmesinin, söz konusu eğitim ve stajda önemli bir rol oynadığını anlamalı;

(i) kadının yaratıcılığını ve sanatsal etkinliğin farklı dallarında yer alan kadınların rolünü desteklemeyi amaçlayan kurum ve kuruluşların teşviki konusuna özel önem göstermeli;

(j) güzel sanatların icrası ve sanat yaşantısının uluslararası bir boyuta sahip olduğunu kabul ederek sanatsal faaliyetlerle bağlantılı bütün gelirin özellikle seyahat ve çalışma hibesinin, diğer kültürlerle hareketli ve geniş kapsamlı iletişim kurma olanağı sağlamasını teşvik etmeli;

(k) sanatçıların kendi seçtikleri ülkede sanatlarını icra edebilmeleri için özgürlüklerini engellemeden, sanatçılara uluslararası hareket özgürlüğünü sağlamak amacıyla bütün uygun

adımları atmalı ve bunu garanti ederken de yerel yeteneklerin gelişimini ve milli sanatçıların çalışma ve istihdam şartlarını kısıtlamamalı,

(1) geleneksel sanatçıların ihtiyaçlarına özel önem vermeli, özellikle sanatçıların yurt içi ve yurt dışı seyahatlerini kolaylaştırarak gelenek ve göreneklerin gelişimine hizmet etmelidirler.

2. Mümkün olduğu ölçüde, hem sanatçıların hem de eğitimcilerin bağımsızlık ve özgürlükleri saklı kalmak kaydıyla, Üye Devletler, eğitimleri sırasında sanatçıların, geleneksel ve halk kültürü de dâhil kendi toplumlarının kültürel kimliğinin farkında olmalarını sağlayacak girişimleri başlatmalı ve desteklemelidirler. Bu sayede söz konusu kültür ve kimliğin yeniden canlanması ve ifadesine katkı sağlayacaklardır.

V. Sosyal Mevki

Üye Devletler yenilikler ve araştırmalar dâhil sanatsal etkinliği dikkate alarak sanatçıların statüsünü topluma bir hizmet olarak korumalı ve geliştirmelidirler. Üye Devletler, kültürel işlerle aktif olarak uğraşan insanlar olarak sanatçıların eserlerinin gelişimi için gereken saygıyı görme ve ekonomik önlem sağlama durumunu olanaklı hale getirmelidirler. Üye Devletler aşağıdakileri sağlamalıdır:

1. Kültürel çevrelerine uygun bir biçimde sanatçıların toplumsal tanınırlıklarını kabul etmeli ve yetersiz olan mevcut sistemin yerine sanatçılara hak ettikleri itibarı vermeyi amaçlayan bir sistem kurmalı,
2. Sanatçının, insan haklarıyla ilgili ulusal ve uluslararası mevzuat tarafından sağlanan haklardan ve korumadan faydalandığına dikkat etmeli,
3. Sanatçıların, istihdam, yaşam ve çalışma şartları konusunda ulusal ve uluslararası mevzuat tarafından aktif nüfusun benzer bir grubu için görüşülen eşit haklardan faydalandığını anlamak amacıyla gerekli adımların atılması için çaba sarf etmeli ve mesleğini yapan sanatçıların, makul sınırlar içerisinde gelir ve sosyal güvenlik konularında korumadan faydalandıklarını kabul etmeli,
4. Özellikle Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına ilişkin Bern Sözleşmesi, Uluslararası Telif Hakları Sözleşmesi ve İcracı Sanatçılar, Fonogram Yapımcıları ve Yayın Kuruluşlarının Korunmasına Dair Sözleşme gibi var olan sözleşmelerin şartlarına uygun bir biçimde sanatçı haklarının uluslararası korunmasının önemini kabul etmeli ve uygulama alanı, kapsam ve söz konusu sözleşmelerin etki sınırlarını artırmak amacıyla özellikle henüz gerekli önlemleri almayan Üye Devletlerin sözleşmelere bağlı kalma olasılığını göze alarak gerekli önlemleri almalı,
5. Üyelerin çıkarlarını temsil etmek ve korumak amacıyla sanatçı sendika ve meslek gruplarının haklarını kabul etmeli ve sanatsal aktiviteyi teşvik etmek, korunması ve gelişimini sağlamak için alınması gereken önlemler konusunda kamu otoritelerine önerilerde bulunma fırsatı sunmalıdır.

VI. Sanatçının İstihdam, Yaşam ve Çalışma Koşulları; Mesleki Kuruluşlar ve Sendikalar

1. Sanatçıların karşılaştıkları zorlukların üstesinden gelmelerini sağlayacak maddi ve manevi desteği sağlayarak sanatçının sosyal tanınırlığının geliştirilmesi ihtiyacının farkına varılması amacıyla Üye Devletler aşağıdakiler konusunda teşvik edilirler;

(a) kariyerlerinin başında özellikle kendilerini tamamen sanata adadıkları başlangıç dönemi sırasında sanatçıları desteklemek amacıyla gerekli tedbirler almak;

(b) kamu harcamalarının bir kısmını sanatsal çalışmalara ayırarak sanatçılara kendi alanlarında istihdam sağlamak,

(c) sanat kuruluşlarına, komisyonlarına, bireysel sanatçılara veya yerel, bölgesel veya millî sanatsal aktivitelerin organizasyonuna yardımlar sağlayarak ve sanat fonları kurarak sanatçılar için ücretli iş olanaklarını artırmak amacıyla sanatsal etkinlik çıktıklarına karşı kamu ve özel talebin kalkınma ve canlanması kapsamında sanatsal faaliyetler sağlamak,

(d) sanatçıların yaratıcılığına, kabiliyetine, iletişim ve ifade özgürlüğüne karşı bir sınırlama olmadan sanatçılara verilen ödüllerini tanımlamak ve özellikle,

(i) ulusal ve yerel düzeydeki eğitim ve sosyal servis sistemlerinin ilgili kategorileri çerçevesinde kütüphanelerde, müzelerde, akademide ve diğer kamu kuruluşlarında sanatçıya fırsatlar sunmak,

(ii) şair ve yazarların, yabancı edebi eserlerin çevrilmesi konusundaki çabalara katılımını artırmak,

(e) sanatın yayılmasını ve sanatçının toplumla buluşmasını teşvik etmeye olanak sağlayan gerekli tesislerin (müzeler, konser salonları, tiyatrolar ve diğer forum alanları) gelişimini cesaretlendirmek,

(f) istihdam politikalarının veya kamu istihdam hizmetlerinin çerçevesinde, söz konusu Tavsiye Kararının ekinde listelenmiş olan Uluslararası Çalışma Örgütünün Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesine (gözden geçirildi) (No.96) bağlı kalarak sanatçıların iş bulmasına yardımcı olacak etkili bir sistemin kurulması imkânı için çalışmak,

2. Üye Devletler, sanatsal yaratıcılığı, kültürel gelişimi, istihdam şartlarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesini amaçlayan genel politika çerçevesinde sanatçıların çıkarına uygun ve mümkün olduğu durumlarda aşağıdaki konularda teşvik edilirler:

(a) aktif nüfusun farklı kesimlerinden sanatçılar için kabul edilen standartların icrasını kolaylaştırmak ve teşvik etmek ve sanatçıların çalışma koşullarıyla ilişkili olarak çalışan gruplar tarafından ortaya konan bütün bu haklardan faydalandığından emin olmak,

(b) sanatçıların, Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından tanımlanan çalışma ve istihdam koşullarını özellikle aşağıda belirtilen koşullarla alakalı yasalarla korumanın yolunu aramak:

(i) çalışma saatlerinin, haftalık tatilin ve ücretli izin kullanımının, özellikle sahne sanatçıları için kamusal gösterilerde harcanan zamanın yanı sıra seyahat ve provada harcanan zamanın dikkate alınması,

(ii) yaşam, sağlık ve iş ortamının korunması,

(c) sanatçıların sanatsal etkinliğin yararına olan çalışma alanlarının değiştirilmesiyle ilgili düzenlemeler icra edilirken, mimari miras ve çevresinin korunması ve aynı zamanda sağlık ve güvenlikle ilgili düzenlemelerin sağlanarak çalıştıkları ortamla ilgili sanatçının özel problemlerini dikkate almak,

(d) öncelikli olarak sanatçıyı ve işverenleri temsil eden kurumların danışmanlığında gerektiğinde sanatçıların tazminatı için uygun formlar için önlem almak, üstlenilen sanatsal faaliyetin niteliğine veya sanatçıların istihdam durumuna bağlı nedenlerden dolayı, paragraf 2 (b) (i)'de sözü edilen konularla alakalı şartları ileri sürmemek;

(e) maaş erteleme veya üretim kârı paylaşımı şeklinde kâr ortaklığı sistemlerinin sanatçıların gerçek gelirleri ve sosyal güvenlik hakkı karşılaştırıldığında sanatçıların haklarını zayıflattığının farkına varmak ve bu gibi durumlarda söz konusu hakların korunması için gerekli önlemleri almak.

3. Çocuk sanatçılara özel ilgi gösterilmesi amacıyla, Üye Devletler, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesinin şartlarını dikkate almaları konusunda teşvik edilirler.

4. İstihdam ve çalışma koşullarının korunması konusunda mesleki kuruluşların ve sendikaların sahip olduğu rolü kabul ederek, Üye Devletler aşağıdaki adımları atma konusunda teşvik edilirler:

(a) işbu Tavsiye Kararının ekinde listelenen uluslararası çalışma sözleşmelerinden yola çıkarak örgütlenme özgürlüğü, örgütlenme hakkı ve toplu pazarlıkla ilgili standartların icrasının gözetilmesi ve yerine getirilmesi, kabul edilen söz konusu standart ve genel ilkelerin sanatçıya uygulanabilir olduğunun garanti edilmesi,

(b) henüz var olmayan örgütlerin kurulma özgürlüğünün teşvik edilmesi,

(c) örgütlenme özgürlüğü hakkına karşı herhangi bir sınırlama olmadan ulusal veya uluslararası söz konusu örgütler için tam olarak görevlerini yerine getirebilmeleri amacıyla fırsatlar sağlanması,

5. Üye Devletler, kültürel çevreleri içerisinde istihdam edilen veya kendi işini yapan sanatçılar için genellikle eşit sosyal koruma sağlamaya yönelik çaba gösterme konusunda teşvik edilirler. Üye Devletler sanatçının ailesindeki bağımlı fertlerin faydalanabileceği uygun sosyal korumanın genişletilmesi amacıyla da aynı şekilde önlemler almalıdırlar. Üye Devletlerin kabul etmek için uygun bulabileceği sosyal güvenlik sisteminin geliştirilmesi veya tamamlanmasında, istihdamın sürekli olmayan doğası ve pek çok sanatçının gelirlerindeki keskin farklılıklar tarafından karakterize edilen sanatsal aktivitenin özellikleri sanatçının yaratma, yayımlama ve eserini dağıtma özgürlüğünde bir kısıtlama oluşturmaksızın dikkate alınmalıdır. Bu çerçevede içerisinde Üye Devletler kamu otoriteleri ya da sanatçıların eserleri/hizmetleri veya pazar işletme teşebbüsleri tarafından finansal katılımın yeni biçimlerine başvurma gibi sanatçıların sosyal güvenlik finansmanı sağlayacak özel araçların kabulünü göz önüne almaları konusunda teşvik edilirler.

6. Sanatçının statüsüne ilişkin ulusal veya uluslararası mevzuatın, teknolojideki, kitle iletişim medyasının gelişimindeki, sanat ve gösteri eserlerinin mekanik üretim yollarındaki, kamunun eğitilmesindeki, kültür endüstrilerinin yer aldığı belirleyici kısımdaki gelişimin gerisinde kaldığını fark ederek Üye Devletler gerektiğinde aşağıdaki uygun önlemlerin alınması konusunda teşvik edilirler:

(a) eserlerinin dağıtımını ve ticari istismarı için sanatçının hakkının ödendiğini garanti etmek ve eserlerinin yetkisiz istismarına, değiştirilmesine ve dağıtımına karşı kontrolün sürdürülmesini sağlamak,

(b) yeni iletişimin ve yapılandırılan medyanın teknolojik gelişimi saklı kalmak kaydıyla, sirk çalışanları, kukla oynatıcıları ve diğer sanatçılar dâhil bütün sanatçıların ve kültürel endüstrilerin maddi ve manevi haklarını mümkün olduğu ölçüde garanti altına alan bir sistem sağlamak ve bunu gerçekleştirirken Roma Sözleşmesi ve Roma Sözleşmesi Hükümetler arası Komitesi tarafından söz konusu konuya ilişkin kabul edilen şartları göz önüne almak,

(c) yeni iletişim ve yapılandırılan medyanın teknik gelişmeleri ve kültürel endüstrilerin sonucu, sanatçının karşılaştığı sıkıntıları telafi etmek,

(d) radyo televizyon kurumları ve mekanik üretim projeleri gibi teknolojik gelişmelerden faydalanan kültürel endüstrilerin kamu yararına yeni istihdam fırsatları sağlayarak sanatsal yaratıcılığı desteklemek ve harekete geçirmeye yönelik çaba sarf etmek konusunda rol oynamasını sağlamak,

(e) sanatçılara ve sanatçı sendikalarına yeni teknolojilerin çalışma şartları veya istihdam olma konusunda yarattığı zorluklarla alakalı olarak yardımcı olmak.

7.

(a) sanatçıların gelirlerinin belirsizliği ve ani değişimlerine, sanatsal etkinliklerin kendine özgü özelliklerine ve çoğu sanatsal akımın nispeten kısa bir süre için takip edilebileceği gerçeğine dayanarak Üye Devletler, belirli bir yaşa ulaşılmasına göre değil kariyerlerinin uzunluğuna göre sanatçıların belirli kategorilerinde emeklilik haklarının hazırlanması ve sanatçıların çalışmalarının kendi vergi sistemleri çerçevesinde göz önüne alınması konularında teşvik edilirler;

(b) Üye Devletler belirli alanlarda çalışan sanatçıların (örneğin balerinler, dansçılar, ses sanatçıları) sağlık ve mesleki kariyerlerini korumak amacıyla yalnızca iş göremezlik durumunda değil aynı zamanda hastalığın önlenmesi amacıyla yeterli tıbbi bakım sağlamak ve özellikle sanatçılara özgü sağlık sorunlarının araştırma imkânları konusunda teşvik edilirler.

(c) Üye Devletler sanat eserinin tüketim ürünü ya da yatırım aracı olarak düşünülmemeyeceği gerçeğini dikkate alarak sanatçının ve sanatın gelişiminin çıkarına olduğu inancıyla üretimi, yaygınlaştırılması ve ilk satışı sırasında sanat eserleri ve sanatsal gösteriler için dolaylı vergilendirmenin hafifletilmesi konusunda teşvik edilirler.

8. Ayrı ayrı veya kitlesel olarak Üye Devletler millî kültürün gelişimini sınırlandırmaksızın sanat eserlerinin uluslararası el değişiminin ve sanatçılar arasındaki iletişimin desteklenmesi ihtiyacının artan önemini dikkate alarak aşağıdaki konularda teşvik edilirler:

(a) diğerlerine ek olarak özellikle geçici ithalatlar konusunda ithalat vergileriyle ilgili esnek gümrük düzenlemeleri ve imtiyazları yoluyla söz konusu eserlerin özgür dolaşımına yardım etmek,

(b) ulusal sanatçıların seyahatine önem vererek sanatçıların uluslararası seyahat ve değişiminin desteklenmesi için adımlar atmak.

VII. Kültürel Politikalar ve Katılım

İşbu Tavsiye Kararının 111.7 ve V.5 paragrafları çerçevesinde Üye Devletler, genellikle herkesin olduğu gibi sanatçının ve sanatçıları temsil eden iş ve ticaret birliği örgütlerinin fikirlerine saygı duyulması amacıyla gerekli önlemlerin alınması konusunda UNESCO'nun Halkların En Geniş Ölçekte Kültürel Yaşama Katılımı ve Katkılarına ilişkin Tavsiye Kararı'nın doğrultusunda, kültürel politikaların formülasyonu ve uygulanmasını dikkate alarak çaba sarf etmelidirler. Bu amaçla sanatçı ve sendikaları için tartışma, karar verme süreçleri ve gelecekte amaçlanan hedeflerin icrasına katılım amacıyla gerekli düzenlemelerin yapılması konusunda teşvik edilirler:

(a) kamu otoriteleri tarafından sanatsal etkinliklerin maddi ve manevi anlamda desteklenmesinin sağlanması ve sanatçının profesyonel anlamda eğitimi için istihdam şartları ve iş ve yaşam koşulları gibi önlemlerle sanatçının statüsünün toplum içerisinde iyileştirilmesi;

(b) halk bilimi ve geleneksel sanatçıların diğer etkinlikleri de dâhil kültürel mirasın korunması ve etkili sunumu, kültürel kimlik, çevresel konular ve izin kullanımıyla ilgili görüşler, kültür ve sanatın eğitimdeki yeri için kültür ve sanatın toplum içerisinde kültürel kalkınmaya ilişkin unsurlarla özendirilmesi,

(c) işlerin ve kişilerin değişimi, bölgesel ve uluslararası kültürel etkinliklerin düzenlenmesi için uluslararası kültürel işbirliğinin çalışmaların dağıtımı ve çevirisiyle ilgili unsurlarla cesaretlendirilmesi.

VIII. İşbu Tavsiye Kararının Kullanımı ve Uygulanması

1. Üye Devletler sanatçının statüsüne ilişkin eylemlerini, özellikle UNESCO Milli Komisyonları gibi işbu Tavsiye Kararının hedefleriyle bağlantılı etkinlikler düzenleyen ulusal ve uluslararası kuruluşlar, ulusal ve uluslararası sanatçı kuruluşları, Uluslararası Çalışma Örgütü, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü ile işbirliği yaparak genişletmek ve büyütme çabasında dırlar.

2. Üye Devletler, yukarıda bahsi geçen ve sanatçıyı temsil eden kuruluşların çalışmalarını desteklemeli ve sanatçının işbu Tavsiye Kararında belirtilen hükümlerden faydalanmasına olanak sağlamak amacıyla mesleki işbirliği hakkı tanınmalıdır.

IX. Mevcut Avantajlar

Sanatçılar belirli alanlarda bu Tavsiye Kararında öngörülenden daha elverişli statüye sahiplerse, belirtilen şartlar doğrudan ya da dolaylı olarak önceden elde edilen avantajların azalmasına sebebiyet vermeyecektir.

Ek

A. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

Madde 22

Herkesin, toplumun bir üyesi olarak sosyal güvenliğe hakkı vardır. Ulusal çabalarla ve uluslararası işbirliği yoluyla ve her devletin örgütlenmesine ve kaynaklarına göre, herkes onur ve kişiliğinin serbestçe gelişimi için gerekli olan ekonomik, sosyal ve kültürel haklarının gerçekleştirilmesi hakkına sahiptir.

Madde 23

(1) Herkes çalışma, işini serbestçe seçme, adaletli ve elverişli koşullarda çalışma ve işsizliğe karşı korunma hakkına sahiptir.

(2) Herkesin, herhangi bir ayırım gözetmeksizin, eşit iş için eşit ücrete hakkı vardır.

(3) Herkesin kendisi ve ailesi için insan onuruna yaraşır ve gerekirse her türlü sosyal koruma önlemleriyle desteklenmiş bir yaşam sağlayacak adil ve elverişli bir ücrete hakkı vardır.

(4) Herkesin çıkarımı korumak için sendika kurma veya sendikaya üye olma hakkı vardır.

Madde 24

Herkesin dinlenmeye, eğlenmeye, özellikle çalışma süresinin makul ölçüde sınırlandırılmasına ve belirli dönemlerde ücretli izne çıkmaya hakkı vardır.

Madde 25

(1) Herkesin kendisinin ve ailesinin sağlık ve refahı için beslenme, giyinme, konut ve tıbbi bakım hakkı vardır. Herkes, işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılık ve kendi iradesi dışındaki koşullardan doğan geçim sıkıntısı durumunda güvenlik hakkına sahiptir.

(2) Anaların ve çocukların özel bakım ve yardım görme hakları vardır. Bütün çocuklar, evlilik içi veya evlilik dışı doğmuş olsunlar, aynı sosyal güvenceden yararlanırlar.

Madde 27

(1) Herkes toplumun kültürel yaşamına serbestçe katılma, güzel sanatlardan yararlanma, bilimsel gelişmeye katılma ve bundan yararlanma hakkına sahiptir.

(2) Herkesin yaratıcı olduğu bilim, edebiyat ve sanat ürünlerinden doğan maddi ve manevi çıkarlarının korunmasına hakkı vardır.

Madde 28

Herkes, söz konusu bildiride yer alan hak ve özgürlüklerin hayata geçirildiği sosyal ve uluslararası düzen hakkına sahiptir.

B. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme

Madde 6

- (1) Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, herkesin serbestçe seçtiği ya da kabul ettiği bir işte çalışarak hayatını kazanma fırsatı veren çalışma hakkını tanırlar ve bu hakkın korunması için gerekli tedbirleri alırlar.
- (2) Bu Sözleşmeye Taraf bir Devletin, bu hakkı tam olarak gerçekleştirmek için alacağı tedbirler, teknik ve mesleki rehberlikle eğitim programlarını, bireyin temel ekonomik ve siyasal özgürlüklerini koruyan şartlar altında, düzenli şekilde ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimiyle tam ve üretken istihdamını sağlamaya yönelik politika ve teknikleri içermelidir.

Madde 15

1. Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, herkesin:
 - (a) Kültürel yaşama katılma hakkına;
 - (b) Bilimsel ilerlemeden ve uygulamalarından yararlanma hakkına;
 - (c) Kendisinin yarattığı herhangi bir bilimsel, edebi ya da sanatsal üründen doğan maddi ve manevi çıkarların korunmasından yararlanma hakkına sahip olduğunu kabul ederler.
2. Bu Sözleşmeye Taraf Devletlerin, bu hakkın tam olarak kullanılmasını sağlama yönünde alacakları tedbirler, bilim ve kültürün korunması, geliştirilmesi ve yayılması için gerekli olan tedbirleri kapsayacaktır.
3. Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, bilimsel araştırma ve yaratıcı faaliyetler için gerekli özgürlüğe saygı göstermekle yükümlüdürler.
4. Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, bilimsel ve kültürel alanda uluslararası işbirliğinin ve temasların özendirilmesinden ve geliştirilmesinden doğacak yararları kabul ederler.

C. Uluslararası Kültürel İşbirliği İlkeleri Bildirgesi

Madde III

Uluslararası kültürel işbirliği eğitim, bilim ve kültür ile ilişkili entelektüel ve yaratıcı aktivitenin bütün boyutlarını kapsayacaktır.

Madde IV

Uluslararası kültürel işbirliğinin çeşitli formlarda, iki ya da çok yönlü, bölgesel ya da evrensel amacı:

1. Bilgiyi yaymak, yeteneği teşvik etmek ve kültürleri zenginleştirmek;

2. İnsanlar arasında barışçıl ilişki ve arkadaşlıklar geliştirmek, insanlara birbirlerinin yaşam tarzlarını daha iyi anlama fırsatı sunmak;
3. Söz konusu bildirinin girişinde bahsedilen Birleşmiş Milletler Bildirgesinde yer alan ilkelerin uygulanmasına katkıda bulunmak;
4. Herkesin bilgiye erişimini sağlamak, bütün insanlığın sanat ve edebiyatına nail olmak, dünyanın her yerindeki bilimsel gelişme ve bu gelişmelerin yararlarını paylaşmak, kültürel hayatın gelişmesine katkı sağlamak;
5. Dünyanın her yerinde insanoğlunun maddi ve manevi yaşam standartlarını yükseltmek.

Ek. Uluslararası Belgeler ve Çalışan ve Sanatçı ile ilgili Metinler

- A. Halkların En Geniş Ölçekte Kültürel Yaşama Katılımı ve Katkılarına İlişkin Tavsiye Kararı**, Genel Konferansın 19. Oturumunda kabul edildi. (Nairobi, 26 Kasım 1976)
- B. Birleşmiş Milletler Kişisel ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi** (Birleşmiş Milletler, New York, 16 Aralık 1966)
- C. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi** (Birleşmiş Milletler, New York, 20 Kasım 1959)
- D. Uluslararası Çalışma Örgütünün Uluslararası Çalışma Konferansı Tarafından kabul edilen Sözleşmeler ve Tavsiye Kararları**

1. Sanatçılar dâhil bütün çalışanlar için geçerli belgeler:

- Sendika Özgürlüğüne ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına İlişkin Sözleşme (No: 87) , 1948;
- Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi (No: 98), 1949;
- Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi (No. III), 1958.

2. Taraf Devletlerin uygulama kapsamalarının sınırlanmasına izin veren genel başvuru ile sosyal güvenlik belgeleri:

Sosyal Güvenlik Sözleşmesi (Asgari Standartlar) (No. 102), 1952;

Anneliğin Korunması Sözleşmesi (revize edildi) (No. 103), 1952;

Muamele Eşitliği (Sosyal Güvenlik) Sözleşmesi (No. 118), 1962;

İş Kazaları Yardımlarına İlişkin Sözleşme (No. 121), 1964;

Maluliyet, Yaşlılık ve Dul/Yetim Yardımları Sözleşmesi (No. 128), 1967;

Tıbbi Bakım ve Hastalık Yardımları Sözleşmesi (No. 130), 1969;

3. Belirli bir alan ya da kategori çalışanları veya istihdam edilen işçilere ve icracı sanatçılara uygulanacak belgeler (bazı durumlarda sözleşmenin kapsamının Taraf Devlet tarafından onaylanma sırasında sınırlandırılmasına mecbur kılar.)

(a) İstihdam ve insan kaynakları geliştirme:

İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması Sözleşmesi (No. 88), 1948; İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması Tavsiye Kararları (No. 83), 1948;

Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi (revize edildi) (No. 96), 1949; İstihdam Politikası Sözleşmesi (No. 122), 1964; İstihdam Politikası Tavsiye Kararları (No. 122), 1964; İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sözleşmesi (No. 142), 1975; İnsan Kaynakları Geliştirme Tavsiye Kararları (No.150), 1975.

(b) Endüstriyel İlişkiler:

Toplu Sözleşme Tavsiye Kararı (No. 91), 1951; Gönüllü Uzlaştırma ve Tahkim Tavsiye Kararı (No. 92), 1951; İşletme Düzeyinde İşbirliği ILO Tavsiye Kararı (No. 94), 1952; Danışma (Sanayi ve Ulusal Değerler) Tavsiye Kararı (No. 113), 1960; Taahhüt İçerisinde İletişim Tavsiye Kararı (No. 129), 1967; Haksızlığın İncelenmesine ilişkin Tavsiye Kararı (No. 130), 1967.

(c) Çalışma Şartları:

Ücretlerin Korunması Sözleşmesi (No. 95), 1949; Eşit Ücret Sözleşmesi (No. 100), 1951; Eşit Ücret Tavsiye Kararı (No. 90), 1951; Hizmet İlişkinine Son Verilmesi Tavsiye Kararı (No. 119), 1963; Çalışma Saatlerinin Azaltılması Tavsiye Kararı (No. 116), 1962; Haftalık İzin (Ticaret ve Ofisler) Sözleşmesi (No. 106), 1957; Ücretli İzin Sözleşmesi (revize edildi) (No. 132), 1970; Ücretli Eğitim İzni Sözleşmesi (No. 140), 1974, Ücretli Eğitim İzni Tavsiye Kararı (No. 148), 1974; Gençlerin Tıbbi Muayenesi (Sanayi Dışındaki İşlerde) Sözleşmesi (No. 78), 1946; Gençlerin Tıbbi Muayenesi (Sanayi Dışındaki İşlerde) Tavsiye Kararı (No. 79), 1946; Gençlerin Gece Çalışması (Sanayi Dışındaki İşlerde) Sözleşmesi (No. 79), 1946; Gençlerin Gece Çalışması (Sanayi Dışındaki İşlerde) Tavsiye Kararı (No. 80), 1946; İş Denetimi Sözleşmesi (No. 81), 1947; İş Denetimi Tavsiye Kararı (No. 81), 1947; Çalışanların Sağlığının Korunmasına İlişkin Tavsiye Kararı (No. 97), 1953; İş Sağlığı Hizmetleri Tavsiye Kararı (No. 112), 1959; Hijyen (Ticaret ve Ofisler) Sözleşmesi (No. 120), 1964; Mesleki Kanserler Sözleşmesi (No. 139), 1974; Mesleki Kanserler Tavsiye Kararı (No. 147), 1974; Çalışma Çevresi Sözleşmesi (No. 148), 1977; Çalışma Çevresi Tavsiye Kararı (No. 156), 1977; Asgari Yaş Sözleşmesi (No. 138), 1973.

(d) Göçmen İşçiler:

İstihdam için Göç Sözleşmesi (revize edildi) (No. 97), 1949; İstihdam için Göç Tavsiye Kararı (No. 86), 1949; Göçmen İşçiler Sözleşmesi (Ek Hükümler) (No. 143), 1975; Göçmen İşçiler Tavsiye Kararı (No. 151), Organizasyon 1975.

**E. Uluslararası Çalışma Örgütü / Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu/
Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü**

İcracı Sanatçılar, Fonogram Yapımcıları ve Yayın Kuruluşlarının Korunmasına dair Uluslararası Sözleşme (1961).

İcracı Sanatçılar, Fonogram Yapımcıları ve Yayın Kuruluşlarının Korunması için Model Kanun (1974).

Hükümetler Arası Roma Sözleşmesi'nin yedinci oturumunda kabul edilen İcracı Sanatçılar, Fonogram Yapımcıları ve Yayın Kuruluşlarının Korunmasına dair Tavsiye Kararları, (1979).

F. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu ve Dünya Mülkiyet Örgütü tarafından yönetilen Telif Sözleşmeleri

Evrensel Telif Sözleşmesi (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu) (1952, revize edilen hali 1971).

Fikir ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesi (Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü) (1971)

İzleme

-İcra Kurulunun gözetlemeden sorumlu olduğu Tavsiye Kararları

-3. Danışma çizelgesi (2015)

-2. Danışma (2011)

- Genel Konferansın 36. Oturumunda birleştirilmiş raporun sunumu (2011 Sonbahar)
 - 36 C/ Önerge 103
 - Yasal Komitenin Raporu (36 C/80)
 - 1980 Sanatçının Statüsüne İlişkin Tavsiye Kararının Taraf Devletlerce uygulanmasına ilişkin birleştirilmiş rapor (36 C/57)
- Genel Konferansın 187. Oturumunda birleştirilmiş raporun yönetim kurulu tarafından incelenmesi (Sonbahar 2011)
 - 187 EX/ Karar 20 (VI)
 - CR komitenin raporu (187 EX/50)
 - 1980 Sanatçının Statüsüne İlişkin Tavsiye Kararının başvurusu (187 EX/ 20 VII kısım)

-1.Danışma (1983)

- 22 C/ Önerge 26
- Tavsiye kararının uygulamasına ilişkin Taraf Devletler tarafından teslim edilen il özel raporlar (22 C/22 ve Add.)